

2.) Könslifvets förvillelser.

A.) Onani.

Det är endast ett sorgligt missförhållande i den mänskliga organisationen, att sexuell retlighet, yppande sig i onani, kan uppträda långt tidigare än könskörtlarna utvecklas och börjat sin värksamhet. Om än i många fall barn få vanan att onanisera genom andras exempel, så lärer dock erfarenheten, att många kommit däri utan invärkan af andra, eller på grund af tillfällig beröring af könsdelarne vid tryck därå, klättring å tåg och stänger vid gymnastik o. s. v., ja, t. o. m. utan yttre anledning. Och detta kan äga rum hos såväl flickor som gossar och t. o. m. i en mycket tidig ålder, eller då de blott äro 3—4 år gamla. Jag har sett flera sådana fall. Här måste antagas, att ärftligheten är orsaken, d. v. s. att en medfödd retlighet hos könsorganen finnes, eller att någon retning äger rum på grund af mask eller utslag.

Jag meddelar här följande fall.

Fru H., 32 år, har onaniserat från tidigaste barndomen, möjligen till följd af ett utslag; blef ej förledd därtill af andra. Har fortsatt därmed dagligen, ibland ett par gånger, ännu tills

för 1 1/2 år sedan. Gift sedan 5 år, har fått 2 barn, det sista för 2 år sedan. Har onaniserat äfven under hafvandeskapen; varit rädd att få barn och aldrig — möjligen af denna orsak — erfärit vällust i samlag. Alltid något dystert till lynnet, började hon efter sista barnets födelse bli konstig, virrig och ha svårt att hålla tankarne samman. Håller af sin man, som är god och vänlig och känner hennes sexuella förhållande. Hon önskar få normal könskänsla, och sedan makarne tillrådts att begagna preventivmedel, har jag anledning att tro, att så skett.

Förr talades och skrefs endast om onani hos det manliga könet, och man tyckes ha ansett, att den väsentligen sammanhängde med sädesafsöndringen. På senare tiden har man emellertid ägnat större uppmärksamhet åt kvinnan i detta afseende, och fastän större svårigheter här ställa sig i vägen på grund af större blygsamhet, så har man dock kunnat antaga, att onanien är lika allmän hos det kvinnliga som det manliga könet — somliga författare mena t. o. m. allmännare (Pouillet).

Om onanien hos kvinnor i allmänhet — liksom hos män — har en osedlig grund och framkallats i barndomen genom dåliga exempel, torde den dock ibland ha blifvit följd af afhållsamhet. Den kan ha börjat i omedvetet tillstånd under anfall af sexuell öfverretlighet eller medvetet tillgripits som utväg vid allt för stark könsdrift eller ock blifvit föranledd af en tillfällighet, såsom införandet af sprutrör i moderslidan, baddningar i födseln, ett kliande utslag o. s. v.

Jag kallades en gång till en familj, där en 23-årig tjänstflicka plötsligt blifvit sinnesrubbad. Hon hade det bästa vitsord om sig af såväl matmodern som släktingar, hvilka alla intygade

hennes rena vandel. Förut hade hon varit i tjänst hos fromma kristna, i hennes byrå funnos flera uppbyggelseböcker jämte en oskyldig historisk roman. Hon troddes ha varit fästad vid en ung man, som utvandrat till Amerika, men ej på länge skrifvit till henne, hvadan möjligen en hjärtesorg förefanns. Under en vecka var hon sjuk med maniakaliska symptom, och hängaf sig då öppet åt onani till omgifningens obeskrifliga bestörtning och pratade i yrsel ständigt om karlar och könsförhållanden. Efter kort tid blef hon återställd till hälsan och försvann den sexuella retligheten.

Jungfru X, 38 år, fick 30 år gammal värk i födseln, hvar emot oljelappar användes; vid inläggandet häraf uppstod stark retning i könsdelarne, som gaf anledning till onani, hvarmed hon sedan fortfarit; hade aldrig förr bedrifvit densamma.

Sömmerskan C., 25 år; skrofler i barndomen, alltid klen; lockades af en man till samlag 2 gånger för tre år sedan, grämdes däröfver, så att hon försökte dränka sig, men räddades af tillskyndande personer. Fick småningom blodsvallning till hjärnan i förening med susning för öronen. Under 4 månader svår melankoli, sömnlöshet och lifsleda; vid den tiden började ock hetta och klåda i födseln vid menstruationen, och åtföljas af stark blodsvallning och hetta i hufvudet. Drefs därigenom till onani, som hon aldrig förr känt till och som utöfvades ett par gånger vid menstruationernas början, hvarefter hon kände sig bättre. Vid sista menstruationen onaniserade hon dock ej. Hon blef därefter allt mera melankolisk och tänkte blott på att taga lifvet af sig och begick ock själfmordsförsök genom att taga en betydlig dos opiumtinktur, som hon stal sig till från modern. Hon räddades dock och blef sedan lugn och normal genom hypnotisk behandling, som ock borttog könsretligheten. Hon var frisk och försörjde sig med sitt arbete flera år därpå.

Ibland ser man höggradig retlighet i könsdelarne

framtråda hos kvinnor genom felslagna förhoppningar i kärlek.

Sälunda meddelade mig en 56-årig fröken, som konsulterade mig för nervositet, att, sedan hon ett par år varit fästad vid en jämnårig man, dock utan gensvar, hon af hans bortresa från trakten, där de bodde — då hon var 46 år gammal — blef så förtviflad, att hon trodde hon skulle mista förståndet. Hans bild föresväfvade henne ständigt och könsdelarne blefvo ytterst retliga, så att hon därigenom drefs till onani, som småningom medförde betydlig allmän svaghet, darrningar m. m. Hennes ensamhet var en farlig omständighet härvid och hon märkte, att hetsig mat och dryck bidrogo att egga könsdriften. Ännu 54 år gammal öfvade hon onani, men öfvervann den slutligen genom själfbehärskning och religionens makt.

Om onanien öfvas endast tillfälligtvis och en kort tid, medför den i allmänhet ej några farliga följder, och därför äro vissa populära böcker om densamma fördärliga nog för många ängsliga sinnen. Då dessa arbeten utan att skilja på *tillfällig* och till *vana* blifven onani skildra idel sorgliga följder, de svåraste sjukdomstillstånd, föranleda de ofta hypokondriska grubblerier och förtviflan.

Tillfällig onani kan bedrifvas *af nödtvång* för att så säga, då tillfälle till samlag ej finnes och könsretelsen blir öfvermäktig. I sådana fall har man (Venturi) t. o. m. velat anse onanien som något fysiologiskt, eller en naturlig reaktion, hvarför man här ej kan tala om last. Man får emellertid därför ej säga, att dylik onani ej kan bli skadlig, ty den kan bli till vana. Ofta förefinnes dock ingen risk härför, om de, som drifvas därtill, äro

personer med fast karaktär och endast onanisera för att befrias från en olidlig retning eller för att ej frestas till samlag och bli sin maka eller älskare otrogen. Jag har fått åtskilliga meddelanden därom.

Hänvisande till nedan anförda fall i kapitlet om könsbehofvet, meddelar jag här följande.

Hr D., 40 år. Har aldrig utöfvat samlag, då han varit för blyg för att söka könsungäcke och dessutom varit rädd för venerisk smitta. Började 16 år gammal att få pollutioner, som kommo under drömmar, och hade sådana i allmänhet en gång i veckan under många år; nu blott en till två gånger i månaden. Drefs att onanisera, då han var 20 år, på grund af oemotståndlig könsdrift. Han fortsätter ännu därmed, men med en till flera månaders uppehåll. Har på senare åren blifvit nervös, orolig, dystert och hypokondrisk, lider af hufvudvärk, magsmärta (cardialgi), andtappa och sömnlöshet.

KRAFT-EBING har omtalat en änkeman, som efter hustruns död ej ville gifta om sig och ej heller ville inlåta sig på tillfälliga könsförbindelser, men som plågades af sin afhållsamhet, så att han några gånger sökte genom onani befria sig från obehaget. Han ville dock ej fortsätta därmed, då han fann afsky därför.

MOLL har i *Libido sexualis* omtalat en 24-årig man, som periodvis i åldern 18—20 år erfor starka könsretelser och då om aftnarne så plågades af vällustiga tankar, att han låg flere timmar sömnlös i sängen och först fick sömn genom att onanisera. Han kände ibland, sedan han varit i närheten af glädjeflickor, som han dock ej besökte, vällustiga, tryckande tankar, som han omsider besegrade genom onani. Men han kände ingen njutning däraf och utförde den blott för att bli af med kvalen.

Man finner ock i Molls ofvanstående arbete följande fall,

som gäller en 28-årig köpman, hvars könsdrift starkt framträdde redan i 4:de året och snart började tillfredsställa den med onani. I den mån han blef äldre sökte han bekämpa onanien, hvilken han fattade som något orätt; men hans sedliga vilja, som ledde honom till de svåraste strider, utträttade blott föga, ty han kunde blott för kort tid bekämpa driften, som vanligtvis var så stark, att den efter bekämpandet strax åter inställde sig, och han kunde då onanisera 4—5 gånger efter hvarandra. Detta ägde rum hufvudsakligen mellan 16—23 året. Mer och mer fördystrades han af medvetandet att ha detta anlag, och ofta tänkte han i sin förtviflan att taga lifvet af sig, ehuru han andra tider hade förhoppning att bli herre öfver sitt lidande. Men mer än 6—7 dagar kunde han ej afhålla sig från onanien. Den strid, hvori han alltjämt lefde, tog honom så i anspråk, att han knappast hade andra intressen och mycket försummade sin utbildning. Sedan han slutligen $\frac{1}{2}$ år motstått frestelsen, hoppades han vara fri därifrån, synnerligast som han då, 28 år gammal, fått håg för könsungäme med kvinnor.

Att vane-onanien är i hög grad farlig och ofta ödelägger kropp och själ, är en känd sak. Den medför muskelsvaghet och darrningar, nervös retlighet och slapphet, försvagar minnet, gör sinnet dystert och retligt, o. s. v.

Öfverraskande är att finna prof. W. ERB göra följande uttalande: »Vanligen anses onanien mycket farligare(!) än det naturliga samlaget. Detta synes oss icke riktigt troligt. Effekten på nervsystemet måste dock för mannen blifva väsentligen den samma, om friktionen på ollonet utöfvas i den kvinnliga vaginan eller annorstädes; den nervösa skakningen vid ejakulationen blir densamma;

snarare kunde man antaga, att den skulle bli större vid begagnandet af kvinnan». Den framstående nervläkaren synes här ha förbisett den naturliga könsaktens och kärlekens natur af dragning till det andra könet, som spelar lika stor roll vid könsdriftens normala tillfredsställande som ejakulationen.

En särskildt farlig följd af onanien är, att mannen kan bli impotent, hvad jag, liksom andra läkare, i åtskilliga fall iakttagit. Impotensen är här endast fakultativ, och beror ej på frånvaro af säd, utan bristfällig erektion, och detta slapphetstillstånd har sin grund i vana vid egen retning med eller utan erotiska fantasier. Det normala är, att ejakulationen, frånsedt pollutioner i sömnen, skall försiggå i samlag, därvid könsdriftens båda faktorer, ejakulationsdriften och omfamningsdriften, äro i värksamhet. Men saknas kvinnan, så uteblir omfamningsdriften, som just är det högsta uttrycket af kärleksbehovet, och denna bringas hos vaneonanisten omsider till tystnad, så att den vid försök till samlag kan uteblifva. Kvinnan utöfvar då ej den normala eggelsen och erektion äger ej rum eller blir ofullständig.

Riktigt säger ock SCHRENK-NOTZING: »Själtillfredsställandet ställer onanisten i ett egendomligt, för att så säga ofysiologiskt förhållande till det andra könet. Då det gör den sexuella förbindelsen öfverflödig, försvagar den det sinnliga behovet, undergräver i sin rot den starkaste naturdriften, kärleksträngtan, skadar oerhördt hela den sexuella grunden, driffjädern till höga, ideala

handlingar och förfalskar de sinnliga känslornas eld, denna mäktiga eggelse till kraftutveckling i den individuella och den sociala tillvaron, i det skönas och det sedligas värld».

»Den onanistiska akten utöfvar i jämförelse med det normala samlaget en skada på det centrala nervsystemet, då fantasiens arbete måste ensamt ersätta verkligheten och medför värksamhet och förbrukning af nervmateria, som besittter ett högre funktionsvärde».

B.) Homosexualitet.

En sexuell abnormitet, som på senare tid blifvit bättre känd än förr, är dragningen till eget kön, *homosexualiteten*. Denna är ibland medfödd, och i så fall bör den bedömas med försiktighet och moderation. Icke så få äro behäftade därmed, somliga lida mycket däraf och söka ibland bot mot sitt olyckliga tillstånd. Ofta beror dock homosexualiteten tvifvelsutan på dåliga exempel och lockelser samt är en last. Ej sällan har den utvecklats genom svårigheten att finna tillfälle till sexuell umgänge med det andra könet, och ofta har den anledning i fruktan att genom umgänge med offentliga kvinnor få venerisk smitta.

Att homosexualitet ej är ovanlig, har erfarenheten visat i alla länder, och ofta nog förekomma annonser i tidningarna i dess syfte, såsom synes af uttryck sådana som »Angenämt tidsfördrif», »Ömsesidig trefnad» etc.

Jag vill ej här ingå på någon utförligare behandling af denna abnormitet, då den är utanför detta arbetes ram, utan inskränker mig att meddela några betydande fall.

Åtskilliga män och kvinnor ha anförtrött mig sin sexuella dragning till personer af samma kön och sökt läkarehjälp för att bli denna känsla kvitt.

Somliga af männen ha sagt mig, att de haft köns- umgänge med kvinnor, men att de ej ha tycke för dem. Somliga ha aldrig i handling gifvit vika för homosexuella tycken eller haft någon sorts beröring med män; andra åter ha gjort det. De flesta ha förklarat sig ha haft denna känsla så länge de kunna minnas.

En ung handtvärkare, 26 år gammal, som konsulterat mig för homosexualitet, har meddelat, att han aldrig haft tycke för någon kvinna och ej heller utöfvat samlag, men alltifrån barn- domen känt en särskild sympati för unga män mellan 17 och 26 år gamla; efter den åldern äro de honom fullkomligt likgiltiga. Han har dock aldrig haft annat än rent platoniskt tycke för män och aldrig stått i något som helst otillbörligt förhållande till dem han fäst sig vid, hvilka han för resten ofta alls icke känner personligen, utan blott sett ute på gatorna eller i sällskap. Han erfar icke heller någon egentlig sexuell känsla för dem. En ung kvinna, som han ofta träffar, hyser tycke för honom och vill gärna gifta sig med honom, men han kan ej älska henne. Hans hela håg är idealistiskt anlagd och han är en renhjärtad ung man, som lider af sin abnormitet. Genom hypnotisk behandling blef han snart mer likgiltig för eljest sympatiska män, och jag har alla skäl att anse honom fullkomligt befriad från all abnorm dragning till dem.

En 22-årig löjtnant har sökt bot hos mig för homosexualitet, då han fruktade, att den känsla af dragning åt unga män, som han sedan 1 år fått, skulle kunna kompromettera honom inom hans regemente. Han hade aldrig gifvit vika därför eller stått i något som helst sexuellt förhållande till någon man. Genom hypnotisk behandling blef han fullständigt befriad från böjelsen.

En ung bonddotter har likaledes sökt bot hos mig för homosexualitet, som visade sig sålunda, att hon blef intagen i en fru, som hade en landthandel. Hon sökte så ofta hon kunde att komma bakom disken till henne för att trycka sig intill henne och omfamna henne, då hon kände sig liksom magnetiskt dragen till henne. Frun fann förhållandet först besynnerligt och insåg snart, att det var af abnorm könslig natur, hvarför hon förbjöd flickan att komma till sig och uppmanade henne att söka läkarehjälp.

En annan ung flicka af folket, sömmerkan A., har meddelat mig, att hon, då hon en tid vistades i ett räddningshem för unga kvinnor, blef förälskad i en annan flicka därstädes, och att föreståndarinnan också älskade denna och plögade smeka henne på påfallande sätt. Svartsjuka dem emellan uppstod och A. måste lämna hemmet. Hennes könsdrift hade under tiden eggats och hon gick, då hon nödgades att skilja sig från den älskade, att söka upp sin far, drack med honom och förförde honom till samlag.

Fröken X., 38 år gammal, som alltid varit värksam och är en mild, god och känslig person, fick för 17 år sedan, då hon var 21 år, en väninna, fröken Y., som då var 26 år. Denna hade då många år haft en annan väninna, som flyttade bort, och hon var ock ett par år förlofvad, men slog upp med fästmannen. Fröken Y. har ofta sagt sig vara liksom man, ehuru hon är kvinnlig till sitt sätt att vara och alldeles icke emanci-

perad af sig. Hon blef allt intimare med fröken X. och har tidtals bott tillsammans med henne; sedan hon vårdats af denna under en sjukdom. Sedan 15 år har sexuellt umgänge ägt rum, och ofta har fröken Y. sagt: »Hvarför skulle vi ej få vara som man och hustru?» Fröken X. har ock ständigt varit fröken Y. innerligt tillgifven, »som i det lyckligaste äktenskap», och säger, att hon ej kan lefva utan henne. Hon har ofta, då de varit tillfälligtvis skilda, gått $\frac{1}{2}$ mil dagligen blott för att tala med väninnan i telefon. Fastän en ny väninna på sista tiden trängt ut henne hos fröken Y., kan hon ej glömma henne eller upphöra att älska henne. Men hon har ock därför hemfallit till den djupaste sorg och börjat dricka. Hon lider af sömnlöshet och nervositet och har därför sökt läkarehjälp.